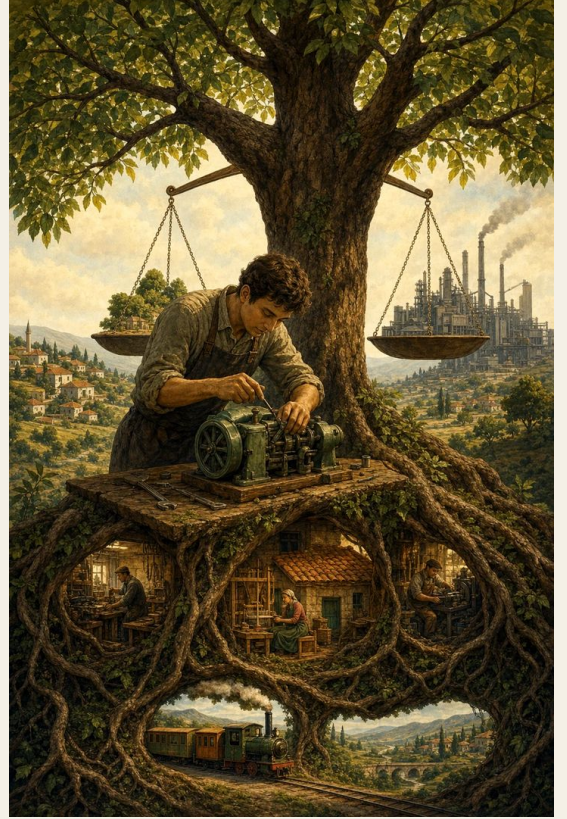

E. F. SCHUMACHER

Küçük Güzeldir

27 sayfalık görselleştirilmiş geniş özet

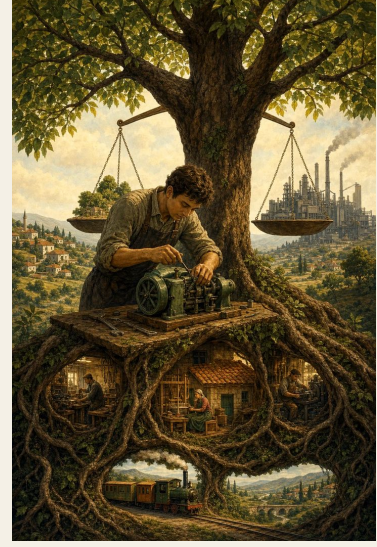
16 özgün bölüm gravürü · Gündelik örnekler
Ana fikirler · Eleştiriler · Akılda kalan sahneler

Özgün eserin yerini tutmayan açıklamalı okuma rehberi

OKUMAYA BAŞLAMADAN ÖNCE

Bu rehberin pusulası

E. F. Schumacher'ın 1973 tarihli kitabı dört kısım ve on dokuz denemeden oluşur. İlk kısım üretim, büyüme, ekonomi, iyi iş ve ölçeği; ikinci kısım eğitim, toprak, sanayi kaynakları, nükleer enerji ve insan yüzlü teknolojiyi; üçüncü kısım kalkınma ile ara teknolojiyi; son kısım tahmin, büyük örgüt, sosyalizm ve mülkiyeti tartışır.

Bu kitap nasıl okunmalı?

Ekonomiyi yalnız daha çok mal üretme hesabından çıkarıp doğa sermayesi, yeterlilik, iyi iş, insan ölçeği, uygun teknoloji, eğitim, toprak ve mülkiyet üzerinden yeniden düşünen klasiği bol örnekle anlatan rehber.

'Küçük güzeldir' her durumda küçük işletme iyidir veya teknoloji kötüdür demek değildir. Salgın, demiryolu ve enerji ağı gibi işler geniş ölçek gerektirebilir. Schumacher'ın bazı nükleer enerji ve kalkınma değerlendirmeleri dönemine bağlıdır. Ölçü, boyutun moda sözü değil insan, doğa ve demokratik denetime uygunluğudur.

Köy fırını yüz kişiye ekmek yapar; çalışan yaptığı işi, müşteriyi ve unun kaynağını görür. Dev fabrika bir milyon ekmeği ucuza üretir ama toprağın, işçinin ve mahallenin maliyetini başka hesaplara atabilir. Schumacher 'hangisi küçük?'ten önce 'hangi ölçekte insan ve doğa kaybolmuyor?' diye sorar.

KULLANIM ÖNERİSİ

Bir oturuşta bitirmek zorunda değilsiniz; her gravür bir sonraki durak için hafıza kancasıdır.

YOL HARİTASI

21 durakta kitabın bütünü

01	Bu kitap nasıl okunmalı?	12	Kalkınma maldan önce insan kapasitesidir
02	Üretim sorunu çözülmüş değildir	13	Ara teknoloji iki uç arasında köprü kurar
03	Barış kalıcı yaşam düzeni ister	14	İki milyon köy merkezden kopya bekleyemez
04	Ekonomi amaç değil yardımcı bilimdir	15	İşsizlik verim hesabının kör noktasını gösterir
05	Budist ekonomi iyi işi merkez alır	16	Geleceği tahmin eden makine kararın yerini alamaz
06	Ölçek tek sayı değil insan mesafesidir	17	Mülkiyet davranışı teşvik eden toplumsal tasarımıdır
07	En büyük kaynak eğitimidir	18	Kitabın kolay yanlış anlaşılacağı yer
08	Toprak mal değil yaşayan ortaklıktır	19	Kitap hakkında süren tartışma
09	Sanayi yenilenemeyen kaynağı gelir gibi yakar	20	Bugüne taşınan üç soru
10	Nükleer enerji tartışması kuşaklar arasındır	21	Bir cümlede kitabın özü
11	İnsan yüzlü teknoloji kullanıcıyı büyütür		

BİRİNCİ KISIM · ÜRETİM

02. DURAK

Üretim sorunu çözülmüş değildir

Modern ekonomi doğanın verdiği hava, su, toprak ve fosil yakıtı ücretsiz ve tükenmez sayınca yüksek üretimi gerçek zenginlik artışı gibi gösterir. Bu başlangıç bir hüküm değil, sonraki örnekleri sinayacak mercektir.

Aile miras kalan arsayı satar, parayı gelir sanıp harcar; bilanço bir yıl parlar ama üretken temel geri gelmez. İnsan yüzü eklendiğinde tartışmanın kimin hayatına dokunduğu anlaşılır.

Yenilenemeyen doğa varlığı gelir değil sermaye gibi düşünülür, tüketim onun azalmasını da hesaba katmak zorunda kalır. Bir halkanın maliyeti başka bir gruba aktarılıyorsa açıklama ona da bakmalıdır.

Doğal sermaye benzetmesi doğanın yalnız para değerini değil yaşam değerini de kapsamalıdır. Bu sınır fikri zayıflatmaz; onu her kapıyı açtığı sanılan sahte anahtardan korur.

Kullandığınız bir ürünün fiyatına girmeyen su, toprak, hava ve gelecek kuşak maliyetini araştırın. Doğayı sermaye saymak tükenmeyi görünür kılar, onu yalnız satılabilir varlığa indirmemelidir. Kişiyi suçlamadan önce davranışı üreten koşulu değiştirmek daha öğretici olabilir.

Bariş kalıcı yaşam düzeni ister

Sınırsız büyüme için kaynak ve pazar yarışı süren dünyada bariş yalnız iyi niyetle korumak zordur; kalıcılık üretim ve arzu düzeninin değişmesini gerektirir. İlk bakışta küçük görünen ayırım, sorumluluğun yerini değiştirir.

İki ülke aynı kıt enerjiye bağımlı büyüdükçe diplomatik dostluklarına rağmen kaynak üzerinde baskı ve korku artar. Sahnedeki sonuç tek niyetten değil, küçük koşulların birleşmesinden doğar.

Artan talep kıtlık algısı, kıtlık güvenlik yarışı ve güvenlik yarışı yeni tüketim üretir. Bu bağlantı geçmişteki örneği bugüne birebir kopyalamadan karşılaştırma imkânı verir.

Kaynak rekabeti savaşın tek nedeni değildir; iktidar, kimlik ve kurumlar da açıklamaya katılmalıdır. Bir düzeni tarif etmek onu ahlaken onaylamak anlamına gelmez.

Bir büyüme hedefinin başka bölgenin kaynak veya emeğine ne ölçüde bağımlı olduğunu sorun. Kalıcı bariş kıt kaynak için sonsuz talep üreten ekonomiyle aynı zeminde zorlaşır. Hazır reçete yerine kararın gizli varsayımını açığa çıkarmak gerekir.

Ekonomi amaç değil yardımcı bilimdir

Schumacher ekonomik hesabın seçilmiş fiyat ve verim ölçüleriyle araçları karşılaştırabileceğini, fakat hayatın nihai amacını tek başına belirleyemeyeceğini savunur. Bölüm böylece kişiyi suçlamadan önce koşulları incelemeyi önerir.

Parkı otoparka çevirmek gelir yaratır; çocuk oyunu, gölge ve mahalle bağı piyasada fiyatlanmadığı için hesapta sıfır görünebilir. Büyük kelimelerin gerisindeki basit hareket burada açıkça görülür.

Fiyat değiş tokuşu ölçer, değer bütünü değil; siyasi ve etik karar hangi yararın korunacağını belirler. Mekanizmayı tersine çevirmek, fikrin karşı örnek karşısındaki dayanıklılığını gösterir.

Fiyat sinyalini tümüyle reddetmek kıt kaynak ve fırsat maliyetini görünmez yapabilir. Karşı örnek iddiayı yok etmekten çok hangi koşulda geçerli olduğunu gösterir.

Bir kamu kararında para tablosunun dışında kalan üç değeri açıkça karar belgesine ekleyin. Ekonomi araçların verimini karşılaştırır; hangi amacın iyi olduğunu kamusal etik belirler. Geçmişteki sonucu değil, o sonucu doğuran soruyu bugünün araçları içinde sınamak gerekir.

Budist ekonomi iyi işi merkez alır

Çalışma yalnız tüketim için katlanılan maliyet değil insanın beceri, işbirliği ve anlam geliştirdiği etkinlik olarak görülmelidir. İddia her şeyi açıklamaz; fakat doğru soruyu kurmak için sağlam bir başlangıç verir.

Usta aynı sandalyeyi yapan çırağa yalnız hız değil malzemeyi tanıma, dikkat ve işe saygı öğretir. Bu an, kitabın genel savını tek bir hayatın ölçeğinde sinamamıza izin verir.

İş üretim sonucu kadar çalışan karakterini ve topluluğu biçimlendirir; verim insan gelişimiyle birlikte ölçülür. Bu zincirde hangi halka koparsa sonucun değişeceği ayrıca sorulmalıdır.

Manevi iş dili düşük ücret ve ağır koşulu romantikleştirmek için kullanılamaz; güvenlik ve hak esastır. Benzetme akılda kalıcıdır ama dünyanın tamamı değildir.

Kendi işinizde sonuç kadar geliştirdiğiniz beceri, ilişki ve anlamı da bir hafta gözleyin. İyi iş hem anlam hem güvenli ücret ve insan onuru taşımadıkça manevi söz olarak kalır. Kesin hüküm karşısında eksik kanıtı sormak acele genellemeyi durdurabilir.

OKUMA EŞİĞİ 1 / 3

İlk bağlantılar artık görünür

GERİDE KALAN DÖRT DURAK

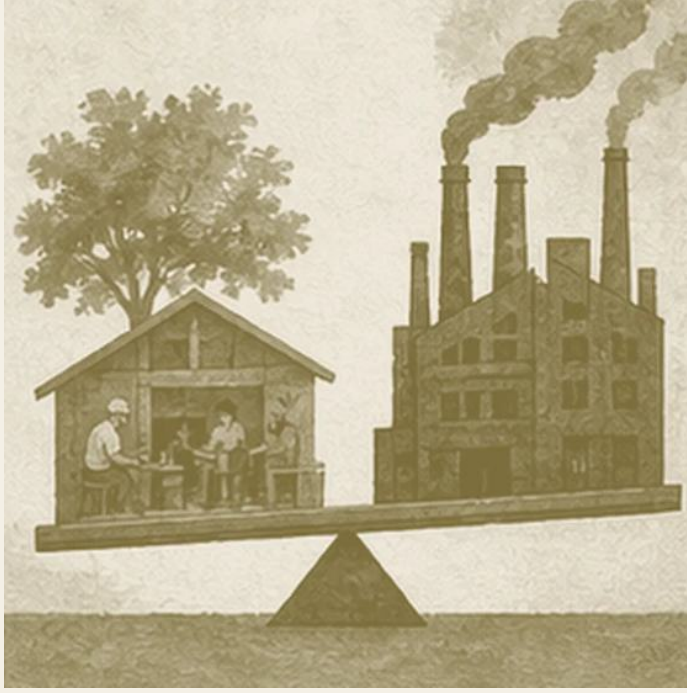
- Üretim sorunu çözülmüş değildir
- Barış kalıcı yaşam düzeni ister
- Ekonomi amaç değil yardımcı bilimdir
- Budist ekonomi iyi işi merkez alır

SIRADAKİ DÖRT DURAK

- Ölçek tek sayı değil insan mesafesidir
- En büyük kaynak eğitimidir
- Toprak mal değil yaşayan ortaklıktır
- Sanayi yenilenemeyen kaynağı gelir gibi yakar

Bağlantı sorusu: “Üretim sorunu çözülmüş değildir” ile “Budist ekonomi iyi işi merkez alır” arasında hangi düşünce yolu kuruluyor? Bir sonraki durak olan “Ölçek tek sayı değil insan mesafesidir” bu yolu nasıl değiştirebilir?

Ölçek tek sayı değil insan mesafesidir

Büyük birim verim kazanabilir; fakat karar ile sonuç, çalışan ile yönetici ve üretim ile yerel ihtiyaç arasındaki mesafe büyüdükçe insan görünmez olabilir. Bu çerçeve kurulduğunda kitabın zor görünen sorusu gündelik hayata yaklaşır.

On bin kişilik kurumda şikâyet altı forma dönüşür, küçük ekipte yüz yüze çözülür; küçük ekip de kayırmacı ve yetersiz olabilir. Olayı yaşayan kişi tüm yapıyı görmese de yapı onun seçeneklerini etkiler.

Ölçek iletişim, denetim ve uzmanlaşma maliyetini değiştirir; uygun boyut görevin niteliğine göre bulunur. Mekanizma görüldüğünde benzer görünen iki olayın neden farklı sonuç verdiği anlaşılır.

Küçük otomatik olarak demokratik değildir, büyük de otomatik insanlık dışı değildir. Tek etkileyici olayın bütün toplumlar adına konuşmasına izin verilmemelidir.

Bir hizmette karar verene ulaşma süresini ve hatayı düzeltme yolunu gerçek ölçü olarak kullanın. Uygun ölçek karar ile sonuç arasındaki sorumluluk mesafesini yönetilebilir tutar. Kavramı önce kendi davranışımızda aramak onu kolay suçlama aracından kurtarır.

En büyük kaynak eğitimidir

Araç ve sermayenin nasıl kullanılacağını insanın dünya görüşü belirler; eğitim yalnız teknik beceri değil hangi amacı değerli sayacağımızı kurar. Yazar tekil olayı daha geniş bir yapının belirtisi olarak okumamızı ister.

Mühendis daha hızlı makine yapar, fakat eğitiminde işçinin onuru ve ekolojik sınır yoksa hız yanlış amacı büyütebilir. Örneği hatırlamak, kuru kavramı ezberlemekten daha kalıcı bir yol sunar.

Fikirler algıyı düzenler, teknik bilgi araç sağlar, ikisi birleşince kurumun yönü oluşur. Neden ile sonuç arasındaki ara adımlar kitabın asıl açıklama gücünü taşır.

Metafizik vurgusu bilimsel ve mesleki beceriyi küçümsememeli; ortak eğitim çoğul değerleri taşımalıdır. İnsan niyeti ile kurumsal sonuç her zaman aynı yönde ilerlemez.

Öğrendiğiniz bir becerinin 'ne yapabiliriz?' kadar 'ne yapmalıyız?' sorusunu içerip içermediğine bakın. Eğitim değer sorusunu dışarıda bırakırsa teknik beceri yanlış amacı daha güçlü uygular. Ortalama sonuç kadar bedeli kimin ödediğini de görmek gerekir.

İKİNCİ KISIM · TOPRAK

08. DURAK

Toprak mal değil yaşayan ortaklıktır

Toprağı yalnız en yüksek gelir getiren mülk saymak onun verim, su, canlılık ve gelecek kuşak işlevini harcar; uygun kullanım bakım ilişkisi gerektirir. Bu cümle sonuçtan önce hangi şartların oluştuğunu araştırmaya çağırır.

Çiftçi bir yıl daha çok ürün için toprağı yorar, sonraki yıllarda gübre ve borç bağımlılığı büyür; kısa kâr uzun sermayeyi azaltır. Sahne, kavramı tanımdan çıkarıp insan yüzü ve gerçek bedelle buluşturur.

Toprak canlı döngü içinde yenilenir, bakım kalitesi gelecekteki kapasiteyi belirler ve mülkiyet toplumsal sorumluluk taşır. Bu bağlantı niyet ile sonuç arasındaki mesafeyi görünür tutar.

Küçük çiftçilik de aşırı kullanım yapabilir; bilgi, gelir güvenliği ve ortak düzenleme gerekir. Açıklama olasılık gösterir; değişmez kader ilan etmez.

Bir tarım ürününün verimini yalnız tonla değil toprak sağlığı ve çiftçi geliriyle birlikte ölçün. Toprağın sahibi bakım yükünü de taşımıyorsa mülkiyet geleceğin hakkını zayıflatır. Görev tek doğruyu ezberlemek değil, yanlış kurulmuş soruyu fark etmektir.

İKİNCİ KISIM · SANAYİ KAYNAKLARI

09. DURAK

Sanayi yenilenemeyen kaynağı gelir gibi yakar

Kömür ve petrol geçmişin birikmiş doğal sermayesidir; hızla tüketilmesi bugünkü refahı geleceğin hesabından finanse eder. Kavram, hazır cevap vermekten çok dikkatin yönünü değiştirir.

Şirket yeraltındaki petrolü çıkarınca gelir yazar, oluşması milyonlarca yıl süren stokun azalması aynı tabloda kayıp görünmez. Bir ayrıntı değiştiğinde sonucun da değişmesi, kaderden değil ilişkiden söz edildiğini gösterir.

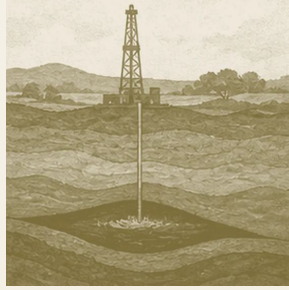
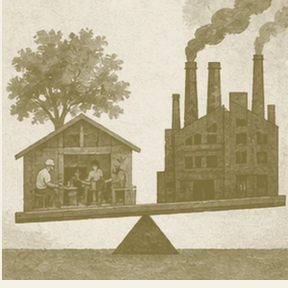
Enerji yoğun üretim tükenme ve kirlilik maliyetini dışarı atar, ucuz fiyat yanlış kullanım sinyali verir. Burada önemli olan adımları sırayla izlemek ve hiçbirini doğal kabul etmemektir.

Enerji geçişi de maden, arazi ve emek ister; yenilenebilir kelimesi maliyetsiz anlamına gelmez. Kitabın dönemi ve seçtiği örnekler hesaba katılmadan kavram kolayca dogmaya dönüşür.

Bir enerji seçeneğini yaşam döngüsü, atık, emek ve geri dönüş süresiyle karşılaştırın. Kaynak fiyatı tükenme ve atığı içermediğinde verim hesabı gelecekte borç alır. Dijital araç değişse bile güven, korku, itibar ve güç ilişkileri yeni biçimde sürebilir.

OKUMA EŞİĞİ 2 / 3

Ayrıntılardan büyük resme

GERİDE KALAN DÖRT DURAK

- Ölçek tek sayı değil insan mesafesidir
- En büyük kaynak eğitimidir
- Toprak mal değil yaşayan ortaklıktır
- Sanayi yenilenemeyen kaynağı gelir gibi yakar

SIRADAKİ DÖRT DURAK

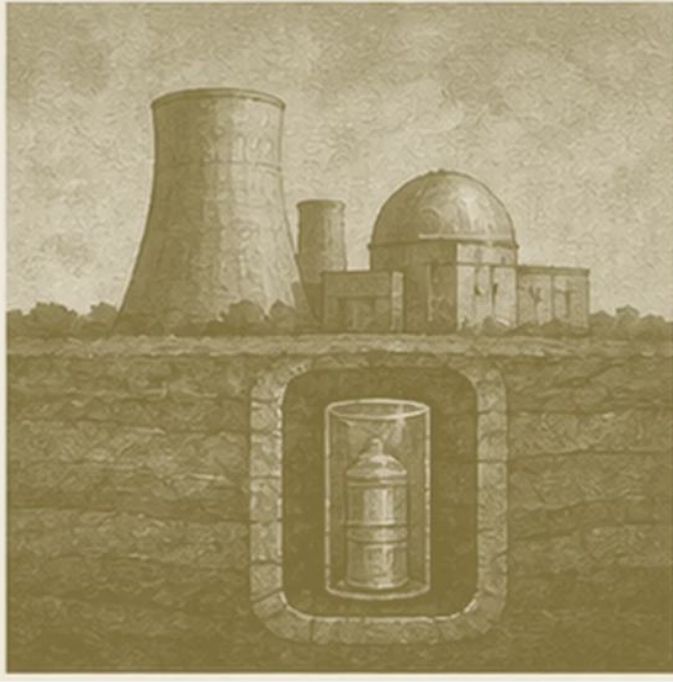
- Nükleer enerji tartışması kuşaklar arasındır
- İnsan yüzlü teknoloji kullanıcıyı büyütür
- Kalkınma maldan önce insan kapasitesidir
- Ara teknoloji iki uç arasında köprü kurar

Bağlantı sorusu: “Ölçek tek sayı değil insan mesafesidir” ile “Sanayi yenilenemeyen kaynağı gelir gibi yakar” arasında hangi düşünce yolu kuruluyor? Bir sonraki durak olan “Nükleer enerji tartışması kuşaklar arasındır” bu yolu nasıl değiştirebilir?

İKİNCİ KISIM · NÜKLEER ENERJİ

10. DURAK

Nükleer enerji tartışması kuşaklar arasındır

Schumacher uzun ömürlü radyoaktif atık ve büyük kaza riskinin bugünkü elektrik hesabıyla gelecek kuşaklara yüklenemeyeceğini savunur. Bundan sonraki tartışma bu temel bağlantının ne kadar taşınabileceğini sınar.

Bir şehir ucuz enerji alır, atık deposunun güvenliği yüzlerce yıl başka insanların kurum ve bilgisine emanet edilir. Örneğin gücü süslü olmasında değil, neden ile sonucu yan yana getirmesindedir.

Düşük olasılıklı büyük zarar ve uzun süreli atık maliyeti bugünkü fiyatın dışına taşar. İlişki tek yönlü değildir; sonuç da kendisini doğuran koşulları değiştirebilir.

Güncel iklim tartışmasında nükleer enerjinin düşük karbon katkısı ve yeni güvenlik verileri de hesaba katılmalıdır; 1973 hükmü son söz değildir. Kanıt, yorum ve değer yargısını ayrı tutmak burada özellikle önemlidir.

Enerji kararında karbon, kaza, atık, maliyet, süre ve yerel rızayı aynı tabloda görün. Uzun ömürlü risk bugünkü kuşağın rızasıyla tek başına kapatılamaz. Başka türlü olsaydı ne değiştirdi sorusu fikri gerçek bir olayda sınar.

İKİNCİ KISIM · TEKNOLOJİ

11. DURAK

İnsan yüzlü teknoloji kullanıcıyı büyütür

Uygun teknoloji insanı dev sistemin düğmesine indirmek yerine becerisini, yerel bakım gücünü ve üretken bağımsızlığını artırmalıdır. Bu ayrım kitabın geri kalanında izlenecek yolu açar.

Köye gelen karmaşık makine bozulunca yabancı parça bekler; yerelde onarılabilen daha basit araç daha az hızlı ama sürekli iş üretir. Aynı olayı başka kişinin gözünden görmek görünmeyen maliyeti açığa çıkarabilir.

Araç sermaye ve uzman ihtiyacını yerel kapasiteyle dengeler, insan teknolojiye değil teknoloji insana uyarlanır. Kavram ancak bu ara hareketler açıkça görüldüğünde gerçek bir düşünme aracına dönüşür.

Basit teknoloji düşük kaliteye mahkûmiyet olmamalı; sağlık ve iletişimde ileri sistemler hayat kurtarır. Kavram bazı olaylarda merkezde, bazılarında yalnız yardımcı etkindir.

Bir araç seçerken ilk fiyat kadar bakım, öğrenme, tamir ve kullanıcı denetimini de sorun. İnsan yüzlü araç kullanıcıya yalnız düğme değil kavrayış, onarım ve karar gücü verir. Bir haftalık küçük gözlem, büyük iddianın gündelik karşılığını gösterebilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM · KALKINMA

12. DURAK

Kalkınma maldan önce insan kapasitesidir

Yoksul bölgeye hazır fabrika taşımak kalkınma değildir; eğitim, örgüt, yerel girişim ve gerçek ihtiyaç olmadan bina yabancı ada gibi kalır. Böylece soyut kavram, gözlenebilir bir ilişkiye dönüşür.

Bağışla kurulan tesis birkaç yıl sonra parça ve pazar bulamaz; küçük atölye yerel usta ve müşterisiyle yavaşça büyür. Bu küçük olay büyük haritanın neresine bakmamız gerektiğini gösteren bir işarettir.

Bilgi, güven, kurum ve pazar birlikte gelişir; fiziksel yatırım bu dokunun üstünde üretken olur. Açıklamanın sınanacağı yer, varsayılan halkanın gerçekten çalışıp çalışmadığıdır.

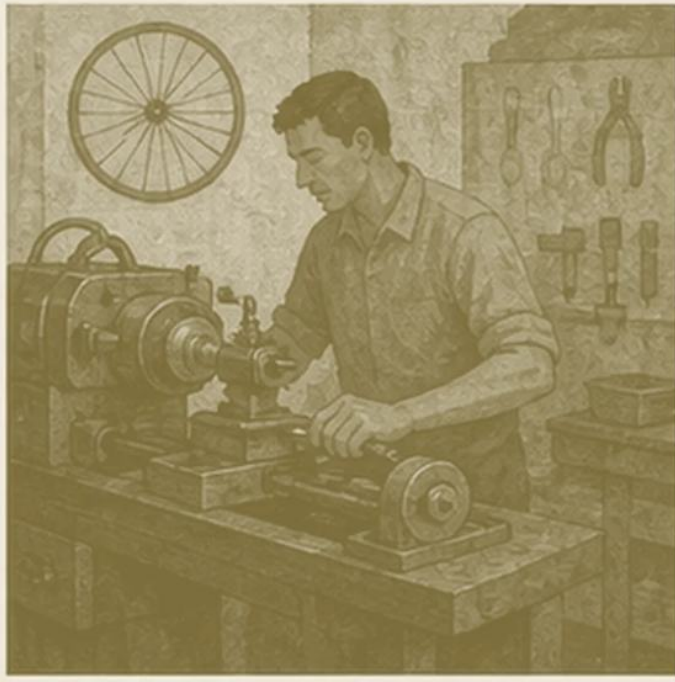
Yereli romantikleştirmek altyapı, sağlık ve küresel bilgi ihtiyacını küçümseyebilir. Yazarın dışarıda bıraktığı deneyimler kavramın sınırını görmek için dinlenmelidir.

Bir yardım projesinde proje bitince yerel ekibin karar ve bakım gücünün kalıp kalmadığını ölçün. Kalkınma hazır malın inişi değil yerel insanın çözüm kurma kapasitesinin büyümesidir. Bugüne taşımak geçmişi kopyalamak değil, aynı mekanizmayı yeni koşullarda aramaktır.

ÜÇÜNCÜ KISIM · INTERMEDIATE TECHNOLOGY

13. DURAK

Ara teknoloji iki uç arasında köprü kurar

Sermaye yoğun dev makineyle çok düşük verimli el emeği arasında, yerel gelire ve beceriye uygun orta maliyetli teknoloji iş ve üretim sağlayabilir. Yazarın temel hamlesi tam olarak bu görünmeyen bağı açığa çıkarmaktır.

Bir milyon dolarlık otomatik tesis elli kişiyi işsiz bırakır; geliştirilen küçük makineler yüzlerce atölyede güvenli verimi artırır. Sahneyi yavaşlatınca tek karar sandığımız şeyin öncesindeki etkiler belirginleşir.

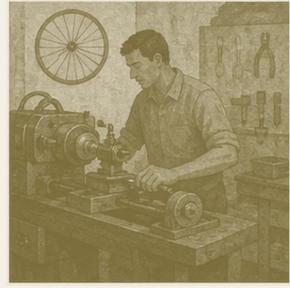
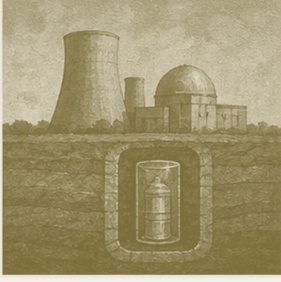
Birim başına daha az sermaye daha çok kişiye araç, bakım bilgisi ve gelir erişimi verir. Bu süreç görünür olunca kişisel tercih ile yapısal baskı birbirinden ayrılabilir.

Emek yaratma adına tehlikeli, yorucu veya kadınların ücretsiz yükünü artıran araç seçilmemelidir. Eleştirinin hedefi çoğu zaman soru değil, cevabın gereğinden fazla büyütülmesidir.

Bir teknoloji için çıktı kadar iş güvenliği, iş sayısı, bakım ve yerel sahiplik puanı verin. Ara teknoloji yoksula ikinci sınıf araç değil kendi koşulunda yüksek nitelikli kontrol sunmalıdır. Karar öncesinde seçeneği olmayan kişiyi hesaba katmak tartışmayı dürüstleştirir.

OKUMA EŞİĞİ 3 / 3

Son sorulara yaklaşıırken

GERİDE KALAN DÖRT DURAK

- Nükleer enerji tartışması kuşaklar arasındır
- İnsan yüzlü teknoloji kullanıcıyı büyütür
- Kalkınma maldan önce insan kapasitesidir
- Ara teknoloji iki uç arasında köprü kurar

SIRADAKİ DÖRT DURAK

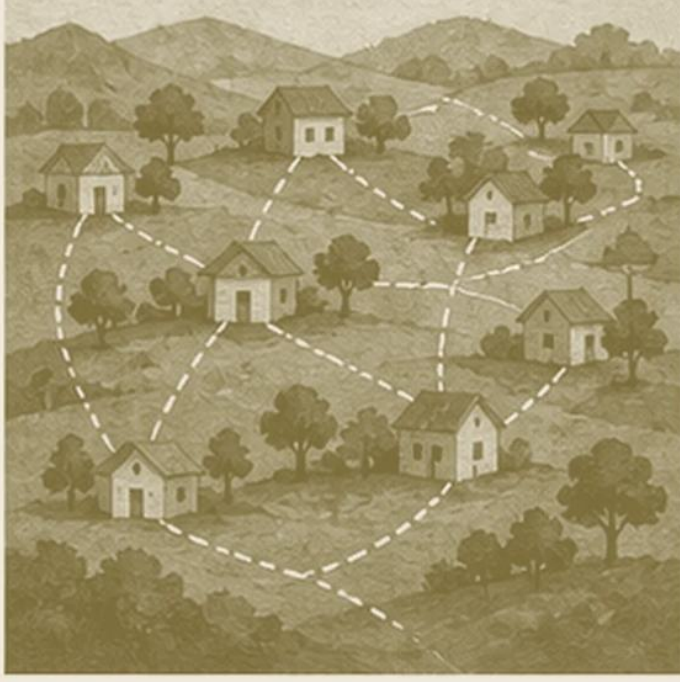
- İki milyon köy merkezden kopya bekleyemez
- İşsizlik verim hesabının kör noktasını gösterir
- Geleceği tahmin eden makine kararın yerini alamaz
- Mülkiyet davranışı teşvik eden toplumsal tasarımdır

Bağlantı sorusu: “Nükleer enerji tartışması kuşaklar arasındır” ile “Ara teknoloji iki uç arasında köprü kurar” arasında hangi düşünce yolu kuruluyor? Bir sonraki durak olan “İki milyon köy merkezden kopya bekleyemez” bu yolu nasıl değiştirebilir?

ÜÇÜNCÜ KISIM · KIRSAL KALKINMA

14. DURAK

İki milyon köy merkezden kopya bekleyemez

Schumacher kalkınmanın birkaç büyük şehirde yoğunlaşması yerine köylerin kendi ekonomik tabanını güçlendiren yaygın ve küçük merkezler kurmasını önerir. Bu nokta atlanırsa fikir kolayca yanlış bir slogana dönüşür.

Gençler yalnız başkentte iş bulabildiği için göçer; bölgesel eğitim, sağlık ve atölye ağı yerinde seçenek yaratır. Gündelik ayrıntı, soyut düşüncenin hayata değdiği noktayı görünür kılar.

Dağıtılmış üretim nüfus baskısını azaltır, yerel ihtiyaca hızlı uyum ve topluluk sahipliği sağlar. Mekanizma aynı sonucu her yerde garanti etmez; bağlam onun gücünü artırır ya da azaltır.

Köyde kalmak herkesin zorunlu kaderi olmamalı; hareket özgürlüğü ve kent olanakları da haktır. Geçmiş bugünün kopyası saymak kadar aralarında bağ yokmuş gibi davranmak da yanıltır.

Bir bölgesel yatırımın yerel gence kalma ve gitme seçeneklerini birlikte artırıp artırmadığını sorun. Dağıtılmış kalkınma merkezi reddetmez, merkezle yerel arasındaki tek yönlü bağı azaltır. Bu soru, kitabın düşüncesini günlük bir alışkanlığa dönüştürebilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM · HİNDİSTAN

15. DURAK

İşsizlik verim hesabının kör noktasını gösterir

Az gelirli ülkede birkaç kişinin çok verimli makineyle üretmesi, milyonların işsiz kalması pahasına toplam toplumsal verim olmayabilir. Mesele tek neden bulmak değil, sonucu üreten düzeni görebilmektir.

Modern tesis bin kişilik işi yüz kişiye indirir, ürün ucuzlar; işsiz kalan dokuz yüz kişinin geliri ve yeteneği hesaptan çıkar. Örnek kanıtın tamamı değildir; yine de iddianın nerede sınanacağını açık eder.

Makine verimiyle toplum verimi ayrılır, istihdam gelir ve öğrenme taşıdığı için kalkınma girdisi olur. Aradaki basamakları atlamak etkileyici fakat boş bir sonuca yol açabilir.

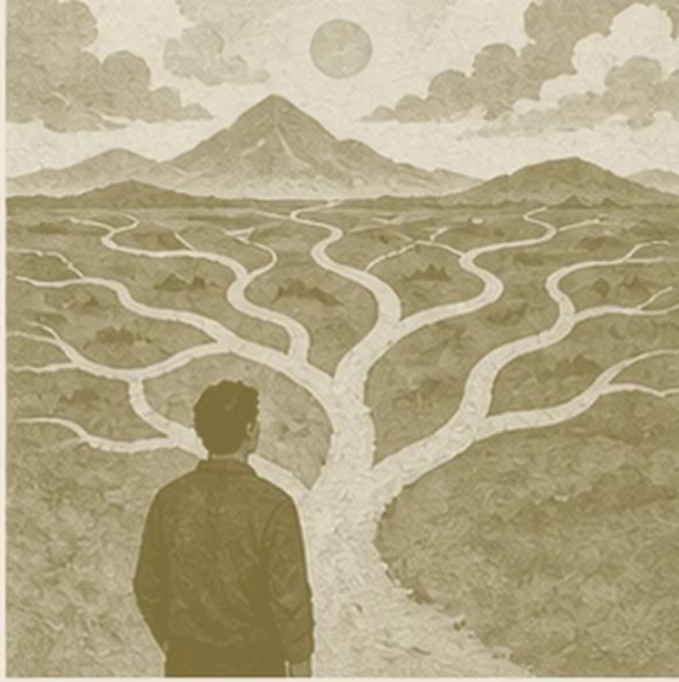
Gereksiz işi korumak çözüm değildir; sosyal güvence, çalışma süresi ve yeni beceri geçişi birlikte düşünülmelidir. Sonraki araştırmalar ayrıntıyı değiştirse bile iyi soru yaşamaya devam edebilir.

Bir otomasyon kararında şirket tasarrufuyla toplumun gelir, eğitim ve geçiş maliyetini ayrı hesaplayın. Toplumsal verim işsiz kalan insanın kayıp geliri ve becerisini de hesaba katar. Böyle bir gözlem kavramın açıklayıcı mı, yalnız etkileyici mi olduğunu gösterir.

DÖRDÜNCÜ KISIM · TAHMİN VE ÖRGÜT

16. DURAK

Geleceği tahmin eden makine kararın yerini alamaz

İnsan davranışı ve yenilik geleceği kısmen değiştirir; kesin tahmin iddiası yöneticiyi sahte güvene, büyük örgüt de kişiyi görünmez prosedüre itebilir. Kavramın değeri, daha önce kopuk duran ayrıntıları aynı haritada buluşturmasındadır.

Satış modeli geçen yılın eğrisini uzatır, yeni yasa ve toplumsal tepki bütün tahmini bozar; merkez yine şubeye tek hedef yollar. Aynı kişiler başka kurallar içinde farklı davranınca açıklamanın yeri değişir.

Tahmin koşullu senaryo olursa hazırlık sağlar, kesin kader olursa yerel bilgiyi ve sorumluluğu bastırır. Bu hareketin kim tarafından başlatıldığı kadar kim tarafından sürdürüldüğü de önemlidir.

Veri modelinden vazgeçmek değil belirsizlik aralığı ve geri bildirimle yönetmek gerekir. Güçlü ton, belirsizlik ve bağlam payını ortadan kaldırmaz.

Bir tahminin varsayımını, yanılma aralığını ve hangi olayda güncelleneceğini açıkça yazın. Tahmin karar vericinin sorumluluğunu kaldırmaz; yalnız olası yolları görünür kılar. Amaç düşünceyi insanlara etiket yapmak değil, görünmeyen koşulu fark etmektir.

DÖRDÜNCÜ KISIM · SOSYALİZM VE MÜLKİYET

17. DURAK

Mülkiyet davranışı teşvik eden toplumsal tasarımıdır

Schumacher özel-kamu etiketinden önce mülkiyet düzeninin kime karar, kazanç ve sorumluluk verdiğini; büyük şirketlerde çalışan ve toplum payının nasıl kurulacağını sorar. Burada tanımdan çok, tanımın görmemizi sağladığı ilişki önemlidir.

Kurucu küçük işletmede emeğiyle mülkiyet birdir; dev şirkette uzak hissedar karar verir, çalışan ve bölge sonuçları taşır. Bu olayın tersini düşünmek zorunlu olanla değişebilir olanı ayırmayı kolaylaştırır.

Mülkiyet hakkı teşvik ve bakım üretir, ölçek büyüdükçe toplumsal etkiden pay ve hesap verme ihtiyacı doğar. Süreç, büyük değişimin gündelik tekrarlarla nasıl kurulduğunu gösterir.

Kamu mülkiyeti otomatik demokrasi, kooperatif otomatik eşitlik değildir; yönetim ve itiraz yapısı belirleyicidir. Bu uyarı kavramı reddetmez; doğru ölçüde kullanmayı sağlar.

Bir kurumda karar hakkı, kâr, zarar ve çevre maliyetinin aynı kişilere düşüp düşmediğini çizin. Mülkiyet düzeni kâr hakkıyla toplumsal ve ekolojik zararın hesabını aynı elde buluşturmalıdır. Kısa vadeli kazanç ile uzun vadeli maliyeti ayırmak bu merceği hayata geçirir.

SON DURAKLAR · SINIR

18. DURAK

Kitabın kolay yanlış anlaşılacağı yer

Küçük Güzeldir, bütün büyük kurumları parçalayalım, yoksul toplumlar ileri teknoloji kullanmasın veya eski köy hayatına dönelim çağrısı değildir.

Hastanenin gelişmiş görüntüleme cihazını yalnız 'yerelde tamir edilemiyor' diye reddetmek, insan ölçeğini hayat kurtaran uzmanlığın karşısına yanlış biçimde koyar.

Okur uygun ölçeği göreve göre belirlemeli; insan onuru, ekolojik sınır, maliyet, güvenlik ve demokratik denetimi aynı kararda tutmalıdır.

SON DURAKLAR · TARTIŞMA**19. DURAK****Kitap hakkında süren tartışma**

Eser çevre ekonomisi, uygun teknoloji, yerel kalkınma ve yeni ekonomi hareketinin kurucu klasiklerinden biri oldu; ellinci yılında hâlâ bölüm bölüm tartışılmaktadır.

Eleştiriler Schumacher'ın kimi romantik kırsal ve manevi varsayımlarını, nükleer enerji hakkında dönemsel kesinliğini ve toplumsal cinsiyet ile küresel güç ilişkilerini yetersiz işlemlerini vurgular. Savunucular insanı amaç yapan ekonomi dilini değerli bulur.

Bir okur büyüklük saplantısının görünmeyen maliyetini fark eder; diğeri küçük ölçeğin düşük ücret, kayırmacılık ve yetersiz hizmet üretebileceğini hatırlatır.

SON DURAKLAR · BUGÜN**20. DURAK****Bugüne taşınan üç soru**

Bu üretim doğa sermayesini azaltıyor mu? İş insanı geliştiriyor mu? Ölçek hatayı görünür ve düzeltilebilir tutuyor mu?

Bir satın alma kararında fiyatın yanına kaynak, iş koşulu, tamir edilebilirlik, kullanım ömrü ve yerel etki sütunları ekleyin.

Okur 'daha büyük mü daha küçük mü?' sorusunu bırakıp 'insan ve gezegen için doğru ölçü ne?' diye sorduğunda kitabın başlığı reklam sözünden karar aracına dönüşür.

SON DURAKLAR · ÖZ**21. DURAK****Bir cümlede kitabın özü**

Küçük Güzeldir, ekonominin amacını sınırsız üretimden insanın iyi işi, doğanın sürekliliği ve demokratik olarak yönetilebilir uygun ölçeğe çevirir.

Akılda tutulacak son görüntü, toprak yeşili ve hardal tonlarında dev makinenin yanında insan eliyle onarılan küçük araç, köyden kente uzanan dengeli ağ ve köklerinde korunan doğal sermaye.

Schumacher bizi üretim sayısı yükselirken insan, toprak ve gelecek kuşak hesabının gerçekten zenginleşip zenginleşmediğini sormaya çağırır.

KAYNAKLAR VE KAPSAM

Neye dayandık, nerede durduk?

- [1] Schumacher Center - Small Is Beautiful 50th Anniversary Study Guide
[2] WorldCat - Small Is Beautiful

TELİF VE SORUMLULUK NOTU

Bu çalışma eğitim ve araştırma amacıyla hazırlanmış özgün bir özet ve yorum rehberidir. Kitabın cümlelerini yeniden üretmez ve özgün eserin yerini tutmaz. Sağlık ve psikoloji başlıkları genel bilgi verir; tanı, tedavi veya kişiye özel profesyonel öneri değildir.

SON CÜMLE

Schumacher bizi üretim sayısı yükselirken insan, toprak ve gelecek kuşak hesabının gerçekten zenginleşip zenginleşmediğini sormaya çağırır.